

**Wymagania edukacyjne na poszczególne stopnie szkolne przedmiotu „Historia” poziom rozszerzony
dla klas 1 Liceum Ogólnokształcącego im. Generała Józefa Bema w Ostrołęce**

Klasa 1 – oceny śródroczne

Wymagania na poszczególne oceny				
Ocena dopuszczająca Uczeń:	Ocena dostateczna Uczeń potrafi to, co na ocenę dopuszczającą, oraz:	Ocena dobra Uczeń potrafi to, co na ocenę dostateczną, oraz:	Ocena bardzo dobra Uczeń potrafi to, co na ocenę dobłą, oraz:	Ocena celująca Uczeń potrafi to, co na ocenę bardzo dobrą, oraz:
Rozdział I. Pierwsze cywilizacje				
<ul style="list-style-type: none"> – prawidłowo stosuje pojęcia: historia, prehistoria, nauki pomocnicze historii, prehistoria – wskazuje na mapie: rejon pojawienia się Homo sapiens, obszar Babilonu i Asyrii, rejony wielkich rzek (Tygrys, Eufrat), Egipt i Nil, rejon Izraela (z Jerozolimą), Fenicji, Persji, rejon Indusu i Żółtej Rzeki – rozpoznaje: pismo klinowe, pismo hieroglificzne, pismo fenickie – wyjaśnia rolę wielkich rzek dla rozwoju gospodarki – wyjaśnia rolę Nilu dla gospodarki egipskiej – rozpoznaje piramidy egipskie i wyjaśnia ich rolę – rozpoznaje świątynie egipskie i wyjaśnia ich rolę – wymienia główne założenia monoteizmu – rozpoznaje główne osiągnięcia cywilizacji starożytnych Indii i Chin 	<ul style="list-style-type: none"> – prawidłowo wyjaśnia pojęcia: antropogeneza, rewolucja neolityczna – przedstawia na mapie przebieg migracji <i>Homo sapiens</i> – wskazuje na mapie: obszar Sumeru, rejony kolonizacji fenickiej – rozpoznaje rodzaje źródeł historycznych – klasyfikuje źródła historyczne – wymienia w kolejności chronologicznej epoki historyczne – wymienia najważniejsze wynalazki cywilizacji sumeryjskiej – wyjaśnia cechy ustrojowe sumeryjskich miast-państw – wyjaśnia cechy ustrojowe mezopotamskich państw – rozpoznaje dzieła sztuki mezopotamskiej – opisuje warunki naturalne Egiptu – opisuje główne cechy ustroju politycznego starożytnego Egiptu – rozpoznaje dzieła sztuki egipskiej – wyjaśnia okoliczności powstania piramid – wymienia główne cechy religii egipskiej – rozpoznaje dzieła sztuki egipskiej – wyjaśnia główne założenia religii żydowskiej – wymienia główne osiągnięcia starożytnych Fenicjan – wymienia główne osiągnięcia 	<ul style="list-style-type: none"> – opisuje rodzaje źródeł historycznych – wyjaśnia zasady krytycznej analizy i interpretacji różnych rodzajów źródeł historycznych – wymienia w porządku chronologicznym etapy ewolucji człowieka – wyjaśnia znaczenie rewolucji neolitycznej – opisuje warunki naturalne Mezopotamii – wyjaśnia okoliczności powstania i rolę pisma – wyjaśnia rolę Sargona Wielkiego, Hammurabiego – wymienia najważniejsze osiągnięcia: cywilizacji Sumerów, cywilizacji Mezopotamii – wyjaśnia cechy: religii Sumerów, religii Babilonu i Asyrii – za pomocą mapy opisuje: zmiany granic starożytnych imperiów, zmiany granic Egiptu, zmiany granic Izraela, Persji – opisuje ustrój polityczny oraz struktury społeczne Babilonu i Asyrii – wyjaśnia znaczenie kodyfikacji prawa – opisuje główne cechy ustroju społecznego starożytnego Egiptu – wymienia i opisuje najważniejsze osiągnięcia cywilizacji egipskiej – wymienia głównych bogów egipskich i opisuje mitologię egipską 	<ul style="list-style-type: none"> – wskazuje i wyjaśnia ramy chronologiczne poszczególnych epok historycznych – przedstawia ideę ewolucji Karola Darwina – opisuje etapy ewolucji człowieka – opisuje okoliczności powstania i cechy najstarszych miast – opisuje w porządku chronologicznym najważniejsze etapy dziejów Mezopotamii – wyjaśnia rolę wielkich przywódców: Nabuchodonozora II, Asurbanipala, Narmera, Ramzesa II, Echnatona, Abrahama, Mojżesza, Salomona, Cyrusa Wielkiego, Dariusza Wielkiego – wyjaśnia specyfikę armii asyryjskiej – w szerokim aspekcie przedstawia rolę czynników geograficznych dla dziejów starożytnego Egiptu – wymienia w porządku chronologicznym główne etapy dziejów starożytnego Egiptu – w szerokim aspekcie przedstawia rolę religii dla dziejów starożytnego Egiptu – opisuje główne etapy losów narodu żydowskiego – w porządku chronologicznym opisuje rozwój imperium perskiego – opisuje główne etapy dziejów starożytnych Indii i Chin 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia zasady pracy z materiałami źródłowymi – analizuje różne oceny historiografii, dotyczące dziejów ojczystych i powszechnych – w szerokim aspekcie przedstawia i wyjaśnia dokonania naukowe Karola Darwina – w szerokim aspekcie wyjaśnia przyczyny powstania pierwszych państw w rejonie Mezopotamii – porównuje osiągnięcia cywilizacyjne ludów Mezopotamii – wskazuje współczesne dziedzictwo kultur Bliskiego Wschodu – w szerokim aspekcie wyjaśnia przyczyny postania imperiów w rejonie Mezopotamii – porównuje osiągnięcia cywilizacyjne ludów Mezopotamii – wskazuje współczesne dziedzictwo kultur Bliskiego Wschodu – w szerokim aspekcie przedstawia okoliczności powstania i funkcjonowania państwa egipskiego – porównuje osiągnięcia cywilizacyjne ludów Mezopotamii i Egiptu – wskazuje współczesne dziedzictwo kultury starożytnego Egiptu – porównuje osiągnięcia cywilizacyjne ludów Mezopotamii i Egiptu – wskazuje współczesne dziedzictwo kultury starożytnego Egiptu

	<p>cywilizacji starożytnych Indii i Chin</p> <ul style="list-style-type: none"> – rozróżnia główne dalekowschodnie religie i systemy etyczne 	<ul style="list-style-type: none"> – opisuje cywilizacyjną rolę Hetytów – wyjaśnia znaczenie powstania alfabetu –charakteryzuje specyfikę imperium perskiego – wyjaśnia znaczenie osiągnięć cywilizacji Indii i Chin – wyjaśnia główne zasady dalekowschodnich religii i systemów etycznych: hinduizmu, buddyzmu, konfucjanizmu i taoizmu 	<ul style="list-style-type: none"> – opisuje cechy ustrojowe i społeczne państw Dalekiego Wschodu 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia okoliczności odczytania hieroglifów egipskich – w szerokim aspekcie ukazuje losy narodu żydowskiego w starożytności – wyjaśnia rolę religii żydowskiej dla dziejów ludzkości – porównuje cechy religii ludów starożytnego Bliskiego Wschodu – porównuje i ocenia ustroje społeczno-polityczne starożytnych cywilizacji – wskazuje współczesne dziedzictwo starożytnych cywilizacji Indii i Chin – porównuje osiągnięcia cywilizacyjne ludów starożytnego Bliskiego i Dalekiego Wschodu – porównuje systemy prawne i etyczne cywilizacji Bliskiego i Dalekiego Wschodu
--	---	--	--	---

Rozdział II. Dzieje starożytnej Grecji

<ul style="list-style-type: none"> – prawidłowo stosuje pojęcia: Hellada, Hellenowie, polis, oligarchia, wychowanie spartańskie, demokracja, oligarchia, obywatel, filozofia, dramat, igrzyska olimpijskie – wskazuje na mapie: teren Grecji, Spartę, Ateny, Persję, Teby, Macedonie, Persję, imperium Aleksandra Macedońskiego i państwa powstałe po rozpadzie imperium – prawidłowo umiejscawia w czasie: Peryklesa, wojny perskie, wojnę peloponeską, panowanie Aleksandra Macedońskiego, śmierć Aleksandra Wielkiego – wyjaśnia wpływ ukształtowania naturalnego Grecji na dzieje Hellady – wymienia główne cechy systemu <i>polis</i> – wymienia główne organy władzy w Sparcie – wymienia główne organy władzy w demokratycznych Atenach – rozpoznaje i opisuje hoplitę greckiego – wskazuje odniesienia do dziejów starożytnej Grecji w kulturze 	<ul style="list-style-type: none"> – prawidłowo stosuje pojęcia: Wielka Kolonizacja, kolonia, metropolia, helota, ostracyzm, demagog, tyran, hoplita, falanga, triera, bieg maratoński, hegemonia, kultura helleńska, wyrocznia delficka, gimnazjon, historiografia, epoka hellenistyczna, kultura hellenistyczna – wskazuje na mapie: najważniejsze regiony starożytnej Grecji, rejony kolonizacji greckiej – wymienia i lokalizuje w czasie i przestrzeni: główne bitwy wojen persko-greckich (Maraton, Termopile, Salamina, Plateje, Mykale), główne bitwy z czasów Aleksandra Wielkiego (Granikos, Issos, Gaugamela) – opisuje warunki naturalne Grecji – opisuje główne cechy ustrojowe Sparty – opisuje strukturę społeczną Sparty – wymienia etapy życia spartiaty – wyjaśnia główne cechy ustrojowe demokratycznych Aten – opisuje strukturę społeczną Aten – rozpoznaje plan antycznych Aten 	<ul style="list-style-type: none"> – prawidłowo stosuje pojęcie „wieki ciemne”, efor, geruzja, zgromadzenie ludowe, Rada Pięciuset, sąd ludowy, strateg – wyjaśnia rolę: Sokratesa, Platona, Arystotelesa, Archimedes –za pomocą mapy: przedstawia ekspansję perską, mapy opisuje wojnę peloponeską, przedstawia ekspansję Aleksandra Macedońskiego – lokalizuje w czasie i przestrzeni bitwę pod Leuktrami – opisuje proces i wyjaśnia znaczenie Wielkiej Kolonizacji – opisuje struktury społeczne <i>polis</i> – opisuje skład i zasady funkcjonowania głównych organów władzy w Sparcie – opisuje i wyjaśnia znaczenie wychowania spartańskiego – wyjaśnia sytuację prawną kobiet w Sparcie – opisuje skład i zasady funkcjonowania głównych organów demokracji ateńskiej w czasach Peryklesa 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia pojęcie: wojna trojańska, „wieki ciemne” – wyjaśnia rolę Likurga, Talesa z Miletu, Demokryta z Abdery – porównuje kolonizację fenicką z kolonizacją grecką – wyjaśnia znaczenie rewolucji hoplickiej – wyjaśnia rolę religii, języka i sportu jako czynników integrujących Hellenów – opisuje w porządku chronologicznym dzieje starożytnej Sparty – opisuje w porządku chronologicznym główne etapy przemian ustrojowych w Atenach – wyjaśnia rolę wielkich przywódców: Drakona, Solona, Pizystrata, Klejstenesa, Peryklesa – opisuje w porządku chronologicznym przebieg wojen grecko-perskich – wyjaśnia znaczenie wielkich wodzów: Miltiadesa, Leonidas, Temistoklesa – wyjaśnia okoliczności i znaczenie powstania Związku Morskiego – wyjaśnia znaczenie wielkich 	<ul style="list-style-type: none"> – porównuje warunki naturalne starożytnego Wschodu i Grecji – wskazuje współczesne dziedzictwo cywilizacji starożytnej Grecji – w szerokim aspekcie wyjaśnia znaczenie <i>polis</i> dla dziejów cywilizacji europejskiej – w szerokim aspekcie przedstawia i ocenia ustrój polityczny i społeczny Sparty – porównuje i ocenia ustroje Aten i Sparty – wskazuje współczesne dziedzictwo cywilizacji ateńskiej – w szerokim aspekcie przedstawia i ocenia demokrację ateńską – w szerokim aspekcie opisuje i ocenia działalność Peryklesa – w szerokim aspekcie wyjaśnia znaczenie wojen grecko-perskich dla losów Europy – w szerokim aspekcie wyjaśnia znaczenie wojny peloponeskiej dla dziejów Hellady – wskazuje współczesne dziedzictwo kultury starożytnej Grecji – wyjaśnia ponadczasowe znaczenie
--	---	---	---	---

<p>współczesnej</p> <ul style="list-style-type: none"> – rozpoznaje ateński Akropol – rozpoznaje głównych bogów greckich – podaje cechy religii greckiej – rozpoznaje najważniejsze dzieła kultury starożytnej Grecji – rozpoznaje najważniejsze dzieła sztuki i nauki starożytnej Grecji – rozpoznaje świątynie grecką i wymienia jej cechy – rozpoznaje hoplitę macedońskiego – wymienia główne osiągnięcia Aleksandra Macedońskiego – rozpoznaje starożytną Aleksandrię 	<ul style="list-style-type: none"> – podaje przyczyny i skutki wojny peloponeskiej – wymienia główne etapy wojny peloponeskiej – wyjaśnia rolę Homera – wymienia najważniejsze osiągnięcia kulturowe Greków – wymienia najważniejsze osiągnięcia sztuki i nauki antycznych Greków – wymienia najważniejsze osiągnięcia cywilizacyjne epoki hellenistycznej 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia sytuację prawną kobiet w Atenach – wyjaśnia genezę wojen perskich – wyjaśnia przyczyny sukcesu Greków – wymienia skutki wojen grecko-perskich – opisuje główne cechy dramatu greckiego (tragedii, komedii) – opisuje i wyjaśnia rolę igrzysk olimpijskich w Grecji – opisuje główne porządki architektoniczne w starożytnej Grecji – wyjaśnia rolę Filipa II dla dziejów Macedonii – wyjaśnia przyczyny sukcesów armii macedońskiej – wymienia skutki podbojów Aleksandra Wielkiego – wyjaśnia główne cechy kultury hellenistycznej – wyjaśnia główne założenia epikureizmu, stoicyzmu i cynizmu – wyjaśnia cechy religii w czasach hellenistycznych 	<p>polityków: Peryklesa, Kimona</p> <ul style="list-style-type: none"> – opisuje główne cechy jońskiej filozofii przyrody i poglądy sofistów – wyjaśnia rolę wielkich naukowców: Pitagorasa, Hipokratesa, Herodota, Tukidydesa – opisuje w porządku chronologicznym przebieg podbojów Filipa II i Aleksandra Macedońskiego – opisuje w porządku chronologicznym rozpad imperium Aleksandra Wielkiego – wyjaśnia cechy ustrojowe monarchii hellenistycznych 	<p>podbojów Aleksandra Macedońskiego</p> <ul style="list-style-type: none"> – w szerokim aspekcie wyjaśnia ponadczasowe znaczenie epoki hellenistycznej
---	--	---	---	--

Rozdział III. Antyczny Rzym

<ul style="list-style-type: none"> – prawidłowo stosuje pojęcia: monarchia, republika, obywatel, legion, imperium, niewolnictwo, gladiator, triumwirat, cesarstwo, Imperium Rzymskie, romanizacja, dynastia, urbanizacja, prawo rzymskie, łacina, chrześcijaństwo – wskazuje na mapie: Italię, Rzym, Imperium Rzymskie w okresie wczesnego cesarstwa, Imperium Rzymskie w okresie późnego cesarstwa – lokalizuje w czasie: powstanie Rzymu, powstanie republiki, narodziny chrześcijaństwa, rozpad Imperium Rzymskiego, upadek imperium zachodniorzymskiego – rozpoznaje i opisuje rzymskiego legionistę – rozpoznaje główne dzieła architektury starożytnego Rzymu 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia pojęcia: monarchia, patrycjusze, plebejusze, republika, pryncypat, „komedia republiki”, kult cesarza, limes, dominat, tetrarchia, szlak bursztynowy, Panteon, Koloseum, akwedukt, wielka wędrówka ludów – prawidłowo stosuje pojęcia: konsul, dyktator, patrycjusze, plebejusze, sprzymierzeńcy, kolonie rzymskie, prowincja, triumf, proletariusze, Mesjasz, męczennicy, herezja, bazylika, barbarzyńcy – opisuje warunki naturalne Italii – wskazuje na mapie tereny zamieszkiwane przez Etrusków – opisuje strukturę społeczną Rzymu w okresie monarchii – wyjaśnia główne cechy ustrojowe republikańskiego Rzymu – opisuje strukturę społeczną Rzymu 	<ul style="list-style-type: none"> – prawidłowo stosuje pojęcia: zgromadzenia ludowe, senat, trybun ludowy, pretor, cenzor – wyjaśnia pojęcia: popularzy, optymaci, I triumwirat, idy marcowe, II triumwirat, pax Romana, kultury wschodnie, sobory, kolon, Hunowie – za pomocą mapy przedstawia: ekspansję rzymską, proces rozszerzania Imperium Rzymskiego w okresie cesarstwa, proces rozszerzania Imperium Rzymskiego w okresie cesarstwa, proces rozszerzania się chrześcijaństwa – opisuje legendę o powstaniu Rzymu – wyjaśnia rolę Romulusa – opisuje skład i zasady funkcjonowania głównych organów władzy w republikańskim Rzymie – wyjaśnia genezę wojen punickich – wyjaśnia przyczyny sukcesów 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia rolę Serwiusza Tuliusza – opisuje w porządku chronologicznym przemiany ustrojowe w starożytnym Rzymie – wymienia najważniejszych bogów i wyjaśnia założenia ich mitologii – opisuje w porządku chronologicznym przebieg podbojów rzymskich – wyjaśnia rolę wielkich wodzów: Pyrrusa, Hannibala, Scypiona Afrykańskiego – opisuje w porządku chronologicznym etapy przemian społecznych w Rzymie – wyjaśnia rolę braci Grakchów, Spartakusa – opisuje w porządku chronologicznym etapy przemian ustrojowych w Rzymie – wyjaśnia rolę wielkich przywódców: Sulli, Krassusa, Pompejusza, Marka 	<ul style="list-style-type: none"> – porównuje warunki naturalne Grecji i Italii – wyjaśnia w szerokim aspekcie przemiany ustrojowe w starożytnych Rzymie – porównuje i ocenia ustrój republikańskiego Rzymu z innymi ustrojami antyku – wyjaśnia podobieństwa i różnice w rozumieniu pojęć <i>obywatel</i> i <i>obywatelstwo</i> w starożytnej Grecji oraz Rzymie – w szerokim aspekcie wyjaśnia skutki podbojów rzymskich dla Rzymu i całego basenu śródziemnomorskiego – w szerokim aspekcie wyjaśnia przyczyny i skutki przemian ustrojowych w Rzymie – w szerokim aspekcie przedstawia i ocenia działalność Juliusza Cezara oraz Oktawiana Augusta
--	---	---	--	--

<ul style="list-style-type: none"> - podaje główne cechy religii rzymskiej - rozpoznaje głównych bogów rzymskich - rozpoznaje symbole chrześcijaństwa - wymienia przyczyny upadku Imperium Rzymskiego 	<ul style="list-style-type: none"> - rozpoznaje plan antycznego Rzymu - opisuje strukturę legionu rzymskiego - wymienia i lokalizuje w czasie i przestrzeni główne bitwy wojen punickich (Kanny, Zama) - wymienia polityczne i społeczne przyczyny kryzysu republiki rzymskiej - lokalizuje w czasie powstanie Spartakusa - wymienia polityczne i społeczne przyczyny kryzysu republiki rzymskiej - wymienia skutki reformy wojskowej Mariusza - lokalizuje w czasie i wymienia główne osiągnięcia: Juliusza Cezara, Oktawiana Augusta, cesarza Dioklecjana - wymienia cechy prawa rzymskiego - wymienia cechy sztuki i architektury rzymskiej - wymienia główne cechy chrześcijaństwa - wymienia etapy powstania religii chrześcijańskiej - wyjaśnia symbole chrześcijaństwa - wymienia przyczyny najazdów Germanów na Imperium Rzymskie - przedstawia znaczenie postaci Teodozjusza Wielkiego 	<p>Rzymian</p> <ul style="list-style-type: none"> - wymienia skutki podbojów rzymskich - opisuje położenie różnych grup niewolników w Rzymie - opisuje powstanie Spartakusa i jego skutki - wyjaśnia znaczenie ustrojowe reformy wojskowej Mariusza - wymienia i lokalizuje w czasie główne bitwy okresu wojny domowej w Rzymie (Farsalos, Filippi, Akcjum) - opisuje przemiany ustrojowe, militarne i społeczne w okresie wczesnego cesarstwa - opisuje przemiany ustrojowe, militarne i społeczne w okresie cesarstwa - wyjaśnia rolę Trajana - wyjaśnia ponadczasowe znaczenie prawa rzymskiego - wyjaśnia zjawisko hellenizacji kultury rzymskiej - wyjaśnia genezę powstania chrześcijaństwa - przedstawia działalność św. Piotra i św. Pawła - wyjaśnia zewnętrzne i wewnętrzne przyczyny kryzysu Imperium Rzymskiego - przedstawia znaczenie postaci Romulusa Augustulusa - za pomocą mapy opisuje etapy upadku imperium zachodniorzymskiego 	<p>Antoniusza, Kleopatry VII</p> <ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia przyczyny zahamowania ekspansji rzymskiej - wyjaśnia rolę polityków: Tyberiusza, Kaliguli, Klaudiusza, Nerona - opisuje przemiany religii rzymskiej w okresie wczesnego cesarstwa - wyjaśnia główne założenia ustrojowe dominatu - wyjaśnia pojęcie <i>diaspora żydowska</i> - przedstawia działalność Polibiusza, Tacyty, Cycerona, Seneki, Owidiusza, Wergiliusza, Horacego - opisuje cechy filozofii rzymskiej - opisuje w porządku chronologicznym ewolucję pozycji chrześcijaństwa w Imperium Rzymskim - wyjaśnia przyczyny sukcesu chrześcijaństwa - wyjaśnia główne założenia ustrojowe dominatu - wyjaśnia znaczenie postaci: Dioklecjana, Konstantyna Wielkiego, Attyli - w porządku chronologicznym opisuje proces upadku imperium zachodniorzymskiego 	<ul style="list-style-type: none"> - w szerokim zakresie wyjaśnia przyczyny trwałości Imperium Rzymskiego - wyjaśnia, jak w dziejach Rzymu zmieniło się rozumienie pojęcia <i>obywatel</i> - wyjaśnia znaczenie kultury rzymskiej dla dziejów Imperium Rzymskiego - wskazuje dziedzictwo kultury rzymskiej - w szerokim zakresie wyjaśnia znaczenie powstania chrześcijaństwa dla dziejów Rzymu i świata - porównuje formy ustrojowe w starożytnym Rzymie - w szerokim aspekcie politycznym, społeczno-gospodarczym i kulturowym wyjaśnia przyczyny kryzysu i upadku Imperium Rzymskiego
---	--	--	---	---

Klasa 1 – oceny roczne

Wymagania na poszczególne oceny				
Ocena dopuszczająca Uczeń:	Ocena dostateczna Uczeń potrafi to, co na ocenę dopuszczającą, oraz:	Ocena dobra Uczeń potrafi to, co na ocenę dostateczną, oraz:	Ocena bardzo dobra Uczeń potrafi to, co na ocenę dobrą, oraz:	Ocena celująca Uczeń potrafi to, co na ocenę bardzo dobrą, oraz:
Rozdział IV. Początki średniowiecza				
<ul style="list-style-type: none"> – prawidłowo stosuje pojęcia: Bizancjum, Germanie, chrystianizacja, Arabowie, islam, muzułmanie, Beduini, Germanie, Frankowie, chrystianizacja, cesarz, Praslówianie, Słowianie, początki państwowości, stan społeczny, Normanowie, wikingowie, Węgrzy – lokuje w czasie i przestrzeni: powstanie państwa Franków, powstanie Państwa Kościelnego, imperium Karola Wielkiego, traktat z Verdun, imperium Ottonów – prawidłowo wskazuje na mapie: tereny pierwszych państw słowiańskich, obszary najazdów węgierskich – prawidłowo umiejscawia w czasie i przestrzeni: imperium Justyniana Wielkiego, powstanie islamu – rozpoznaje główne dzieła kultury cesarstwa bizantyjskiego – rozpoznaje główne cechy kultury islamskiej – wymienia główne osiągnięcia Karola Wielkiego – opisuje elementy drabiny feudalnej – rozpoznaje rycerza i opisuje jego uzbrojenie 	<ul style="list-style-type: none"> – prawidłowo stosuje pojęcia: państwo autokratyczne, państwo teokratyczne, Kodeks Justyniana, wiec, drużyna, reguła zakonna, arianizm, skryptorium, Mahomet, Allah, Koran, meczet, monarchia patrymonialna, marchia, hrabstwo, siedem sztuk wyzwolonych, minuskuła karolińska, uniwersalizm cesarski, I Rzesza, system lenny, wasal, senior, herb – wymienia cechy sztuki bizantyjskiej – wymienia najważniejsze dokonania Justyniana Wielkiego – rozpoznaje plan Konstantynopola – opisuje cechy ustrojowe: państw germańskich, państwa Franków, państwa Franków w czasach Karolingów – wymienia i wskazuje na mapie państwa germańskie – wymienia skutki działania zakonu benedyktynow – wymienia główne założenia religii islamskiej – wymienia etapy rozwoju religii islamskiej – wymienia cechy armii Franków – wymienia osiągnięcia kulturowe w czasach Karola Wielkiego – wymienia cechy armii Karola Wielkiego – za pomocą mapy: opisuje proces rozpadu imperium Karolingów, wskazuje tereny Słowian wschodnich, zachodnich i południowych – opisuje cechy kultury Słowian i ich wierzeń 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia pojęcia: szariat, dżihad, sunniti, szyici, uniwersalizm karoliński, renesans karoliński, gospodarka naturalna, gospodarka towarowo-pięniężna, feudalizm, immunitet, suzeren – prawidłowo stosuje pojęcia: prawo salickie, Merowingowie, Karolingowie, majordom, Awarowie, Protobułgarzy, rolnictwo żarowe, trybut, Przemyslidzi, Rurykowicze – lokalizuje w czasie: bitwę pod Poitiers i wyjaśnia jej znaczenie, bitwę na Lechowym Polu i wyjaśnia jej znaczenie – za pomocą mapy przedstawia: ekspansję Bizancjum za czasów Justyniana Wielkiego, proces powstania i upadku państw germańskich, proces rozszerzania się islamu, proces powstania państwa Franków, rozwój państwa Karola Wielkiego, rozwój I Rzeszy, proces powstawania pierwszych państw słowiańskich – opisuje ustrój polityczny Bizancjum – wyjaśnia znaczenie panowania Justyniana Wielkiego – wyjaśnia genezę powstania islamu – wyjaśnia rolę Mekki dla ludów arabskich – przedstawia działalność Mahometa – ocenia postawę Arabów wobec ludności podbitej – wyjaśnia rolę Karola Wielkiego dla dziejów państwa Franków – opisuje cechy ustrojowe I Rzeszy – wyjaśnia rolę Ottona I i Ottona III dla 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia pojęcie ikonoklazm, świt Europy, kalifat – opisuje w porządku chronologicznym: dzieje imperium bizantyjskiego, rozwój imperium arabskiego, etapy rozwoju państwa Franków, etapy rozwoju państwa Franków w czasach Karola Wielkiego – wyjaśnia rolę Teodory, Teodoryka Wielkiego, św. Benedykta, Chlodwiga, Karola Młota i Pepina Krótkiego, Konrada I, Henryka I, Ottona II, Samona, Cyryla i Metodego, Włodzimierza Wielkiego, Arpada, Stefana Wielkiego – wyjaśnia przyczyny rozpadu: imperium islamskiego, imperium Karolingów – wyjaśnia przyczyny sukcesu islamu – wymienia osiągnięcia cywilizacyjne Arabów – wyjaśnia znaczenie traktatu z Verdun – wyjaśnia teorie naukowe dotyczące pochodzenia Słowian – wyjaśnia problem rozwoju chrześcijaństwa dla dziejów Słowian – opisuje główne zasady społeczeństwa stanowego – wyjaśnia rolę chrześcijaństwa dla dziejów wczesnośredniowiecznej Europy 	<ul style="list-style-type: none"> – w szerokim aspekcie politycznym, społeczno-gospodarczym i kulturowym przedstawia znaczenie Bizancjum dla dziejów Europy – w szerokim aspekcie wyjaśnia znaczenie rozwoju chrześcijaństwa dla dziejów Europy – w szerokim zakresie wyjaśnia znaczenie powstania islamu dla cywilizacji łańcińskiej i bizantyjskiej – wyjaśnia znaczenie Arabów dla dziejów cywilizacji ludzkiej – w szerokim aspekcie wyjaśnia znaczenie powstania państwa Franków – w szerokim aspekcie wyjaśnia znaczenie panowania Karola Wielkiego dla dziejów Europy – w szerokim zakresie wyjaśnia znaczenie imperium Ottonów dla Europy – porównuje idee uniwersalne Karolingów i Ottonów – w szerokim aspekcie politycznym, gospodarczo-społecznym i kulturowym wyjaśnia okoliczności powstania pierwszych państw słowiańskich – w szerokim zakresie wyjaśnia cechy społeczeństwa feudalnego – w szerokim aspekcie wyjaśnia okoliczności powstania Węgier

	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia rodzaje renty feudalnej – charakteryzuje życie codzienne rycerzy i chłopów – wymienia przyczyny ekspansji Węgrów 	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia cechy kultury rycerskiej – wyjaśnia specyfikę systemu lennego w Anglii 		
--	---	--	--	--

Rozdział V. Polska pierwszych Piastów

<ul style="list-style-type: none"> – prawidłowo stosuje pojęcia: kultura łżycka, Biskupin, Piastowie, król, koronacja, tendencje centralistyczne, tendencje decentralistyczne, książę, rycerz – lokalizuje w czasie i przestrzeni: powstanie państwa Polan, państwo pierwszych Piastów – lokalizuje w czasie: chrzest Polski, zjazd gnieźnieński i koronację Bolesława Chrobrego, koronację Bolesława Śmiałego, panowania Bolesława Krzywoustego – wskazuje na mapie: państwo Bolesława Chrobrego, państwo pierwszych Piastów – rozpoznaje gród w Biskupinie – wymienia główne osiągnięcia Bolesława Chrobrego – wymienia główne osiągnięcia Kazimierza Odnowiciela – wymienia główne osiągnięcia Bolesława Śmiałego – wymienia główne osiągnięcia Bolesława Krzywoustego 	<ul style="list-style-type: none"> – prawidłowo stosuje pojęcia: ród, plemię, drużyna, opole, kultura archeologiczna, Wiślanie, Polanie, gród, Wieleci, powstanie ludowe, monarchia patrymonialna – wyjaśnia znaczenie pojęć: relikwia, święty, trybut, arcybiskupstwo, biskupstwo, Drzwi Gnieźnieńskie, Szczerbiec – wyjaśnia znaczenie postaci: św. Wojciecha, Bolesława Chrobrego – lokalizuje w czasie: wojnę Bolesława Chrobrego z Niemcami i Rusią, koronację Mieszka II, wojnę Krzywoustego z Niemcami – opisuje rolę bursztynowego szlaku – wymienia osiągnięcia Mieszka I – wymienia przyczyny chrystianizacji Polski – wymienia skutki zjazdu gnieźnieńskiego – wymienia wewnętrzne i zewnętrzne przyczyny klęski Mieszka II – wymienia przyczyny upadku Bolesława Śmiałego – wskazuje zmiany terytorialne państwa polskiego w czasach Bolesława Krzywoustego – wymienia cechy ustrojowe Polski pierwszych Piastów 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia pojęcia: gospodarka żarowa, gospodarka przemienno-odłogowa, palatyn – wyjaśnia znaczenie postaci: Mieszka I, Dobrawy, Mieszka II, Kazimierza Odnowiciela – za pomocą mapy przedstawia: proces rozwoju państwa pierwszych Piastów, zmiany granic Polski w czasach pierwszych Piastów, zmiany terytorialne Polski w XI–XII w., politykę zagraniczną Bolesława Krzywoustego – opisuje cechy kultury łżyckiej – opisuje cechy ustroju politycznego i społeczno-ekonomicznego pierwszych plemion polskich – wyjaśnia znaczenie dendrochronologii – umiejscawia w czasie bitwę pod Cedynią i wyjaśnia jej znaczenie – wymienia przyczyny i skutki wojen Bolesława Chrobrego z Niemcami i Rusią Kijowską – wyjaśnia przyczyny wojny polsko-niemieckiej za panowania Bolesława Krzywoustego – opisuje strukturę społeczno-ekonomiczną Polski pierwszych Piastów – wymienia cechy armii polskiej doby pierwszych Piastów – wymienia obciążenia prawa książęcego 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia pojęcie Dagome iudex – wyjaśnia znaczenie postaci: Wichmana, biskupa Jordana, Galla Anonima, Thietmara, Ottona III, Henryka II, Bezpryma, Masława, Jarosława II, Brzetysława, Mistra Wincentego zwanego Kadłubkiem, Sieciecha, Henryka V – opisuje losy ziem polskich w prehistorii i starożytności – wyjaśnia okoliczności pojawienia się Słowian na ziemiach polskich – wyjaśnia rolę chrystianizacji dla dziejów Polski – opisuje i ocenia politykę zagraniczną Mieszka I – opisuje i ocenia politykę Bolesława Chrobrego – wyjaśnia wewnętrzne i zewnętrzne przyczyny kryzysu Polski pierwszych Piastów – wyjaśnia okoliczności koronacji Bolesława Śmiałego – wyjaśnia okoliczności walki o władzę za panowania Władysława Hermana – wyjaśnia przemiany ustrojowe w czasach Polski pierwszych Piastów – wyjaśnia okoliczności powstania warstwy rycerskiej w Polsce 	<ul style="list-style-type: none"> – w szerokim aspekcie przedstawia losy ziem polskich w starożytności i wczesnym średniowieczu – w szerokim zakresie przedstawia okoliczności powstania i funkcjonowania państwa pierwszych Piastów – w szerokim aspekcie wyjaśnia dzieje Polski w czasach Bolesława Chrobrego – zestawia wydarzenia z dziejów Polski i Europy – w szerokim aspekcie wyjaśnia przyczyny i okoliczności kryzysu państwa pierwszych Piastów – w szerokim aspekcie politycznym, społeczno-gospodarczym i kulturowym ocenia postać Bolesława Krzywoustego – wyjaśnia w szerokim aspekcie znaczenie państwa pierwszych Piastów dla dalszych dziejów Polski
--	--	--	---	--

Rozdział VI. Pełnia średniowiecza w Europie

<ul style="list-style-type: none"> – prawidłowo stosuje pojęcia: władza uniwersalna, prawosławie, katolicyzm, krucjata, monarchia stanowa, stan, dwupółowka, trójpółowka, targi, jarmarki, bank, 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia pojęcia: wielka schizma wschodnia, spór o inwestyturę, ekskomunika, celibat, monarchia stanowa, kultura uniwersalna – prawidłowo stosuje pojęcia: patrycjat, 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia pojęcia: feudalizacja Kościoła, symonia, nepotyzm, konklawe, reforma gregoriańska, obóz gregoriański, konkordat wormacki, wyprawa ludowa, handel 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie postaci: Innocentego III, Fryderyka Barbarossy, Saladyna, Jana bez Ziemi, Filipa Pięknego, św. Tomasza z Akwinu 	<ul style="list-style-type: none"> – w szerokim aspekcie ukazuje przyczyny i skutki wielkiej schizmy wschodniej – w szerokim aspekcie wyjaśnia proces sporu o inwestyturę
---	--	---	--	---

<ul style="list-style-type: none"> – ratusz, cech, zakon, klasztor, herezja – wymienia cele polityki Grzegorza VII – lokalizuje na mapie Królestwo Jerozolimskie – lokalizuje w czasie okres krucjat – wymienia stany w średniowieczu – rozpoznaje cechy gospodarki średniowiecznej – rozpoznaje cechy średniowiecznego miasta – rozróżnia budowle wzniesione w stylu romańskim i gotyckim – rozpoznaje najważniejsze zabytki kultury średniowiecznej 	<ul style="list-style-type: none"> – pospólstwo, cech, gildia, ruchy monastyczne – lokalizuje w czasie wielką schizmę wschodnią i spór o inwestyturę – wskazuje na mapie obszary zdominowane przez prawosławie i obszary, na których przeważał katolicyzm – wymienia różnice między katolicyzmem a prawosławiem – wymienia przyczyny i skutki krucjat – wymienia zakony rycerskie powstałe w czasie krucjat – wymienia skutki ataku Mongołów na ziemię polskie – lokalizuje w czasie i przestrzeni bitwę pod Legnicą – wymienia przykłady reprezentacji stanowych w poszczególnych państwach – lokalizuje w czasie powstanie parlamentów w Anglii i we Francji – wymienia przyczyny ożywienia gospodarczego w XI–XIII w. – wymienia zmiany wprowadzone w rolnictwie w okresie pełnego średniowiecza – wyjaśnia rolę cechów i gildii – wymienia najważniejsze miasta średniowiecznej Europy – wymienia cechy nowych zakonów (cystersów, dominikanów, franciszkanów) – wyjaśnia znaczenie religii w życiu średniowiecznych społeczeństw – za pomocą schematów opisuje style romański i gotycki – wymienia najważniejsze cechy kultury średniowiecznej – wyjaśnia rolę chrześcijaństwa dla dziejów kultury średniowiecznej 	<ul style="list-style-type: none"> – lewantyński, Wielka Karta Swobód, gospodarka naturalna, gospodarka towarowo-pieniężna, Biblia pauperum, siedem sztuk wyzwolonych – wyjaśnia znaczenie postaci: Grzegorza VII, Henryka IV, Urbana II, św. Franciszka, św. Dominika – wyjaśnia przyczyny i skutki sporu o inwestyturę – za pomocą mapy opisuje przebieg krucjat – wyjaśnia przyczyny początkowych sukcesów krzyżowców – opisuje losy zakonów rycerskich – wyjaśnia proces kształtowania się stanów społecznych – opisuje zasady monarchii stanowych w Anglii i we Francji – opisuje strukturę społeczno-gospodarczą Europy czasów krucjat – wyjaśnia okoliczności powstania gospodarki towarowo-pieniężnej – wyjaśnia znaczenie Hanzy, Wenecji, Genui i jarmarków szampańskich – za pomocą schematów opisuje warunki codziennego życia mieszkańców średniowiecznych miast i wsi – wyjaśnia znaczenie powstania zakonów żebraczych – wyjaśnia założenia ideowe waldensów i albigensów – opisuje cechy malarstwa i rzeźby średniowiecznej – prawidłowo stosuje pojęcia architektoniczne typowe dla budowli średniowiecznych (np. portal, nawa, rozeta) – wymienia najważniejsze uniwersytety średniowieczne – opisuje system edukacyjny w średniowieczu 	<ul style="list-style-type: none"> – w porządku chronologicznym opisuje: proces sporu o inwestyturę, opisuje przebieg krucjat, proces powstawania monarchii stanowych w Anglii i we Francji, przemiany wprowadzane w Kościele katolickim w XI–XIII w. – wyjaśnia znaczenie reformy kluniackiej – wyjaśnia przyczyny rozwoju handlu w średniowieczu – wyjaśnia przemiany sytuacji społeczno-ekonomicznej wsi w Europie doby krucjat – wyjaśnia okoliczności powstania i cechy średniowiecznego mieszczaństwa – opisuje cechy ustrojów miast w średniowieczu – wymienia i opisuje najważniejsze dzieła sztuki epoki średniowiecza – wyjaśnia rolę uniwersytetów dla dziejów średniowiecznej Europy – wyjaśnia rolę miast dla rozwoju kultury średniowiecznej 	<ul style="list-style-type: none"> – w szerokim aspekcie ukazuje rolę krucjat dla dziejów politycznych, gospodarczo-społecznych i kulturowych Europy – w szerokim aspekcie wyjaśnia rolę imperium mongolskiego dla dziejów Polski – w szerokim aspekcie wyjaśnia proces przemian ustrojowych w średniowiecznej Europie – w szerokim aspekcie wyjaśnia proces przemian gospodarczo-społecznych w Europie czasów krucjat – w szerokim zakresie politycznym, gospodarczo-społecznym oraz kulturowym ukazuje przemiany w średniowiecznej Europie XI–XIII w. – w szerokim aspekcie wyjaśnia znaczenie powstania samorządów miejskich dla dziejów Europy – w szerokim aspekcie politycznym, gospodarczo-społecznym oraz kulturowym wyjaśnia rolę Kościoła dla dziejów Europy – w szerokim aspekcie ukazuje rolę kultury średniowiecznej dla dziejów Europy – wskazuje współczesne dziedzictwo kultury średniowiecza
Rozdział VII. Rozbicie dzielnicowe i odbudowa Królestwa Polskiego				
<ul style="list-style-type: none"> – prawidłowo stosuje pojęcia: Marchia Brandenburska, Krzyżacy, Tatarzy, 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia pojęcia: rozbicie dzielnicowe, testament 	<ul style="list-style-type: none"> – prawidłowo stosuje pojęcia: immunitet, zasadzka, sołtys, wójt, 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie postaci: Władysława Wygnańca, Bolesława 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia w szerokim aspekcie przyczyny i proces rozbicia

<p>Ruś</p> <ul style="list-style-type: none"> – lokalizuje w czasie: śmierć Bolesława Krzywoustego, okres rozbitcia dzielnicowego, koronację Łokietka, panowanie Kazimierza Wielkiego – rozpoznaje mapę Polski z czasów Kazimierza Wielkiego – prawidłowo lokuje w czasie i przestrzeni rozbitcie dzielnicowe w Polsce – rozpoznaje na mapie Polskę w czasach rozbitcia dzielnicowego – rozpoznaje i opisuje plan wsi i miasta lokowanego na prawie niemieckim – lokuje na mapie sąsiadów Polski w XII–XIII w. – wymienia wewnętrzne i zewnętrzne przyczyny zjednoczenia ziem polskich – wskazuje na mapie proces zmiany granic państwa Władysława Łokietka – wymienia główne osiągnięcia Władysława Łokietka – wymienia najważniejsze osiągnięcia Kazimierza Wielkiego 	<p>Krzywoustego</p> <ul style="list-style-type: none"> – prawidłowo stosuje pojęcia: seniorat, pryncypat – wyjaśnia rolę postaci Władysława Łokietka – lokalizuje w czasie i przestrzeni: bitwę pod Legnicą, sprowadzenie Krzyżaków do Polski, bitwę pod Płowcami – lokalizuje w czasie powstanie Akademii Krakowskiej – wymienia przyczyny i skutki rozbitcia dzielnicowego – wymienia skutki najazdu Mongołów na Polskę – wymienia cechy lokowanych na prawie niemieckim wsi i miast – wymienia zmiany ekonomiczno-społeczne na ziemiach polskich w dobie rozbitcia dzielnicowego – wymienia i wskazuje na mapie zewnętrzne zagrożenia dla ziem polskich – wymienia skutki sprowadzenia Krzyżaków do Polski – wyjaśnia wewnętrzne i zewnętrzne przyczyny zjednoczenia ziem polskich – wyjaśnia rolę Kościoła w próbach jednoczenia ziem polskich – wymienia przyczyny i skutki wojny Władysława Łokietka z Krzyżakami – wymienia i wskazuje na mapie sąsiadów Polski w czasach panowania Kazimierza Wielkiego – wymienia najważniejsze reformy wewnętrzne Kazimierza Wielkiego 	<p>burmistrz, łan, ratusz, wolnizna, Bałtowie, bunt wójta Alberta</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia rolę: Przemysła II, Waclawa II, Konrada Mazowieckiego – lokuje w czasie panowanie Przemysława II i Waclawa II – za pomocą mapy opisuje: rozwój terytorialny państwa krzyżackiego, politykę zagraniczną i wewnętrzną Kazimierza Wielkiego – za pomocą mapy i drzewa genealogicznego opisuje: proces rozbitcia dzielnicowego w Polsce, proces walki o zjednoczenie Polski – wyjaśnia znaczenie zjazdu w Łęczycy dla dziejów Polski – opisuje proces lokowania wsi i miast – wyjaśnia przyczyny rozwoju gospodarczego Polski w czasach Kazimierza Wielkiego – opisuje stosunek Kazimierza Wielkiego do diaspory żydowskiej – wyjaśnia problem z dziedzictwem tronu 	<p>Kędzierzawego, Mieszka Starego, Kazimierza Sprawiedliwego, Leszka Białego, Henryka Brodatego, Henryka Pobożnego, Albrechta Niedźwiedzia, Mendoga, Giedymina, Hermana von Salza</p> <ul style="list-style-type: none"> – opisuje w porządku chronologicznym: proces rozbitcia dzielnicowego w Polsce, proces zjednoczenia ziem polskich, politykę zagraniczną Kazimierza Wielkiego – wyjaśnia znaczenie zjazdu w Gąsawie dla dziejów Polski – wyjaśnia przyczyny ożywienia gospodarczego na ziemiach polskich w XIII w. – wyjaśnia okoliczności i znaczenie powstania Marchii Brandenburskiej – wyjaśnia przyczyny upadku znaczenia Rusi Kijowskiej – wyjaśnia powody rosnącej pozycji Czech w XII–XIII w. – ocenia rolę panowania Przemysłidów w Polsce – wyjaśnia międzynarodowy kontekst dziejów Polski – wyjaśnia zmiany ustrojowe w państwie Kazimierza Wielkiego 	<p>dzielnicowego w Polsce</p> <ul style="list-style-type: none"> – w szerokim aspekcie politycznym, gospodarczo-społecznym oraz kulturowym wyjaśnia i ocenia skutki rozbitcia dzielnicowego dla dziejów Polski – w szerokim aspekcie wyjaśnia przyczyny zjednoczenia ziem polskich – zestawia najważniejsze wydarzenia z dziejów Polski i Europy – w szerokim aspekcie wyjaśnia i ocenia panowanie Władysława Łokietka – w szerokim aspekcie wyjaśnia i ocenia panowanie Kazimierza Wielkiego
---	---	--	---	--

Rozdział VIII. Polska i Europa u schyłku średniowiecza

<ul style="list-style-type: none"> – prawidłowo stosuje pojęcia: unia personalna, Cesarstwo, czarna śmierć, husyci, Turcy osmańscy, monarchia stanowa, przywilej stanowy – prawidłowo lokuje w czasie i przestrzeni: bitwę grunwaldzką, wojnę stuletnią, upadek 	<ul style="list-style-type: none"> – prawidłowo stosuje pojęcia: przywilej generalny, re konkwista, niewola awiniońska, wielka schizma zachodnia, sobór w Konstancji, monarchia elekcyjna, sejmik, rada królewska, senat – lokuje w czasie i przestrzeni bitwę pod Warną 	<ul style="list-style-type: none"> – prawidłowo stosuje pojęcia: wielkie bezkrólewie, Złota bulla, Związek Pruski, akt inkorporacji, polityka dynastyczna – wyjaśnia rolę postaci: Ludwika Andegawęńskiego, Jadwigi, Władysława Jagiełły, Witolda, Ulricha von Jungingena, Joanny 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia pojęcia: przywilej jedlnieński, kurializm, koncyliaryzm, nowa pobożność, Corona Regni Poloniae – wyjaśnia znaczenie postaci Pawła Włodkowica, Zbigniewa Oleśnickiego – opisuje w porządku 	<ul style="list-style-type: none"> – w szerokim zakresie wyjaśnia skutki przywileju w Koszycach dla procesu kształtowania się demokracji szlacheckiej – zestawia najważniejsze wydarzenia z dziejów Polski i Europy – w szerokim aspekcie ukazuje dalekosiężne skutki zwycięstwa
---	--	---	--	---

<p>Konstantynopola</p> <ul style="list-style-type: none"> – prawidłowo lokuje w czasie: unię w Krewie, wojnę trzynastoletnią – rozpoznaje na mapie monarchię Jagiellonów – wymienia założenia przywileju koszyckiego – wymienia założenia unii w Krewie – wymienia skutki bitwy grunwaldzkiej – wymienia przyczyny i skutki wojny stuletniej – wymienia przyczyny kryzysu Kościoła w XIV–XV w. – wskazuje zmiany terytorialne będące skutkiem wojny trzynastoletniej – rozpoznaje cechy polskiej monarchii stanowej – rozpoznaje style architektoniczne średniowiecza – rozpoznaje najważniejsze zabytki kultury średniowiecznej w Polsce 	<ul style="list-style-type: none"> – lokalizuje w czasie: przywilej w Koszycach, unię w Krewie, przywilej cerekwicko-nieszawski – lokuje w czasie i wymienia skutki I pokoju toruńskiego – wymienia przyczyny i skutki przywileju w Koszycach – wymienia przyczyny i skutki unii krewskiej – wskazuje na mapie Żmudź – wymienia przyczyny wojny z zakonem –za pomocą schematu opisuje przebieg bitwy grunwaldzkiej – prawidłowo lokuje Burgundię i Szwajcarię na mapie – wymienia przyczyny kryzysu Cesarstwa w XIII–XIV w. – wymienia przyczyny i skutki czarnej śmierci – wymienia przyczyny i skutki upadku cesarstwa bizantyjskiego – wymienia główne założenia ideologii husyckiej – wymienia przyczyny wojny trzynastoletniej – wymienia skutki II pokoju toruńskiego – wymienia postanowienia najważniejszych przywilejów szlacheckich –za pomocą schematów opisuje style romański i gotycki – wymienia najważniejsze cechy kultury średniowiecznej w Polsce – wyjaśnia rolę chrześcijaństwa dla dziejów kultury średniowiecznej w Polsce 	<p>d' Arc, Jana Husa, Kazimierza Jagiellończyka, Galla Anonima, Mistrza Wincentego zwanego Kadłubkiem, Jana Długosza</p> <ul style="list-style-type: none"> – lokuje w czasie: unię w Horodle, sobór w Konstancji –za pomocą mapy opisuje: przebieg Wielkiej Wojny z zakonem, przebieg wojny trzynastoletniej – wyjaśnia przyczyny przejścia władzy w Polsce przez Andegawenów – wyjaśnia polityczne i gospodarczo-społeczne skutki przywileju koszyckiego – wymienia przyczyny i skutki unii horodelskiej – wyjaśnia przyczyny i skutki wojny stuletniej – wyjaśnia przyczyny spadku znaczenia rycerstwa – wyjaśnia rolę czarnej śmierci dla dziejów Europy – wyjaśnia przyczyny i skutki powstań chłopskich w Anglii i we Francji – wyjaśnia przyczyny ekspansji Osmanów i za pomocą mapy ją opisuje – wyjaśnia przyczyny i skutki bitwy pod Warną – opisuje system administracji centralnej i samorządowej w Polsce – wyjaśnia powody wzrostu znaczenia szlachty – wyjaśnia przyczyny i skutki wydania najważniejszych przywilejów szlacheckich – opisuje cechy malarstwa i rzeźby średniowiecznej w Polsce – opisuje system szkolnictwa w Polsce 	<p>chronologicznym: dzieje unii polsko-litewskiej, przebieg konfliktów z Krzyżakami za panowania Władysława Jagiełły, przebieg wojny stuletniej, proces powstawania demokracji szlacheckiej</p> <ul style="list-style-type: none"> – porównuje założenia unii krewskiej i horodelskiej – ocenia znaczenie unii krewskiej dla dziejów Polski – wyjaśnia problem następstwa tronu po Jagiellach – wyjaśnia międzynarodowy kontekst dziejów Polski – wyjaśnia międzynarodowy kontekst dziejów Polski – wyjaśnia znaczenie monarchii burgundzkiej – wyjaśnia okoliczności powstania Szwajcarii – wyjaśnia cechy niewoli awiniońskiej – opisuje przebieg i skutki wojen husyckich – wyjaśnia przyczyny i skutki ekspansji osmańskiej – wyjaśnia przebieg procesu wyjścia ziem ruskich spod zwierzchnictwa Mongołów – wyjaśnia międzynarodowy kontekst dziejów Polski – wyjaśnia przyczyny sukcesu Polski w wojnie trzynastoletniej –za pomocą mapy i drzewa genealogicznego przedstawia politykę dynastyczną Kazimierza Jagiellończyka – wymienia i opisuje najważniejsze dzieła sztuki epoki średniowiecza w Polsce – opisuje dzieje Akademii Krakowskiej i wyjaśnia jej znaczenie 	<p>grunwaldzkiego dla dziejów Polski</p> <ul style="list-style-type: none"> – zestawia najważniejsze wydarzenia z dziejów Polski i Europy – w szerokim aspekcie wyjaśnia przebieg i znaczenie wojny stuletniej dla dziejów Europy – w szerokim aspekcie wyjaśnia przyczyny kryzysu w Kościele katolickim – w szerokim zakresie politycznym, gospodarczo-społecznym oraz kulturowym wyjaśnia przebieg i znaczenie wojen husyckich – w szerokim aspekcie wyjaśnia znaczenie powstania imperium osmańskiego – w szerokim aspekcie międzynarodowym wyjaśnia i ocenia wyprawę warneńską – w szerokim politycznym, gospodarczo-społecznym i kulturowym aspekcie wyjaśnia skutki wojny trzynastoletniej dla dziejów Polski – w szerokim zakresie wyjaśnia skutki przywileju cerekwicko-nieszawskiego dla procesu kształtowania się demokracji szlacheckiej – w szerokim aspekcie wyjaśnia proces przemian ustrojowych w Polsce XIV–XV w. – w szerokim aspekcie ukazuje rolę kultury średniowiecznej dla dziejów Polski – wskazuje współczesne dziedzictwo kultury średniowiecza w Polsce
--	--	--	--	--

Jeżeli uczeń nie spełnił ponad połowy wymagań edukacyjnych na ocenę dopuszczającą, wówczas otrzymuje ocenę niedostateczną

